

SIMULAATIO

Lukion 3. kurssi (Itsenäisen Suomen historia)

Kesto 2x75 min

OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

Opiskelija ymmärtää ajan kuvaa, kehittää historiallista ja yhteiskunnallista empatiaa joutumalla valtion päätöksentekijöiden saappaisiin joutuessaan päättämään sodan ja rauhan asioista. Opiskelijalla on käytettävissään tiedostot, joiden avulla päätösten tekeminen on helpompaa. Samalla opiskelija joutuu asettamaan itsensä nykyisyyden ja historian väliin, sillä neuvottelujen lopputulokset tiedetään jo. Lopuksi opiskelija pääsee tekemään työstään itsearvioinnin ja heijastamaan omaa panostustaan muiden tekemään työhön.

Sisältöinä aihe: talvisota, talvisodan ajan diplomatia, materiaaleina word-tiedostot.

1. Taustatieto:

Opetetaan “normaalisti”/opettajan parhaaksi katsomallaan tavalla:

Tilanne Euroopassa kaoottinen, Hitlerin Saksa ja Stalinin Neuvostoliitto solmineet Molotovin-Ribbentropin hyökkäämättömyyssopimuksen 23.8.1939, jonka salaisessa lisäpöytäkirjassa Eurooppa on jaettu etupiireihin maiden kesken. Suomi kuului Neuvostoliiton etupiiriin. Suomen tilanne itäisen naapurinsa Neuvostoliiton etupiirissä vaikea, tahto pysyä puolueettomana ja liittoutumattomana, herättämättä ongelmia idässä tai lännessä. Ulkopoliittinen ongelma. Toinen maailmansota syttyy 1.9.1939 Saksan hyökätessä Puolan läntiseen osaan, Neuvostoliitto hyökkää maahan puolestaan 17.9. Molemmat valtiot noudattavat täten omia sovittuja etupiirijakojaan. Neuvostoliitto lähestyy Suomea esittäen vaatimuksia alueista ja mahdollisesta yhteistyöstä Saksaa vastaan. Suomenlahden ulkosaarten lisäksi Suomi luovuttaisi alueita rajan pinnasta Karjalankannakselta ja Petsamosta sekä Suomen osuuden Kalastajasaarennosta. Lisäksi Hanko ja Lappohjan alue oli vuokrattava Neuvostoliitolle kolmeksi kymmeneksi vuodeksi. Perusteluina aluevaatimuksille esitetään Länsi-Euroopasta kohdistuva uhka sekä Leningradin kaupungin turvaaminen. Vaihtokauppana tarjotaan Tarton rauhassa Neuvosto-Venäjän puolelle jääneitä alueita Itä-Karjalasta.

pelin tarkoitus, kohderyhmä, ryhmät, pelin idea, pelin tarkemmat ohjeet liitteessä.

2. Simulaatio 1:

Tehtävänanto:

Keskustelkaa Suomen päätöksestä: tulisiko Suomen myöntyä Neuvostoliiton asettamiin alueluovutuksiin (Ryhmä Mannerheim) vai kieltäytyä niistä (Ryhmä Kallio)?

Toteutus: Luokka jaetaan kahteen osaan:

- Ryhmälle Mannerheim annetaan tiedosto (Liite 1.), jossa puolletaan Neuvostoliiton alue-ehdotuksiin suostumista.
- Ryhmälle Kallio annetaan tiedosto (Liite 2.), jossa vastustetaan alue-ehdotuksiin suostumista.

1. Ryhmät valmistelevat pointtejaan keskustelua varten.
2. Ryhmät keskustelevat keskenään ja pyrkivät saamaan toisen ryhmän vakuutetuksi omista perusteluistaan ehtoihin myöntymisen/kieltäytymisen puolesta.
3. Lopuksi aiheesta tehdään äänestys luokassa (Suostutaanko vai ei?)

Lopuksi keskustellaan mikä vaikutus päätöksellä oli Suomen kannalta. Keskustellaan siitä mitä oikeasti kävi ja mitä vaikutuksia sillä oli. Mikäli luokka äänestää ehtojen puolesta, voidaan aihetta käsitellä esimerkiksi Viron ja muiden Baltian maiden kohtalon kautta, mahdollinen uusi itsenäistyminen olisi voinut olla vasta 90-luvulla.

Spekulointia mahdollisesta lopputuloksesta ja esimerkit sekä perustelut päätöksestä tulevat oppilailta. Hyvä perustelu on tärkeämpi, kuin itse päätös.

(Opettajan tueksi esimerkiksi: Katsotaan Areenasta ohjelmasta *Sodan ja rauhan miehet*, jossa kuvataan, miten tapahtumat liittyen alueluovutuksiin oikeasti etenivät. <https://areena.yle.fi/1-4195013>)

3. Sota syttyy

Opetetaan “normaalisti”/ opettajan parhaaksi katsomallaan tavalla:

26.11.1939 Neuvostoliitto ampui pienessä Mainilan kylässä laukauksia rajan yli Suomen puolelle, väittäen ammuksia suomalaisten tykistöjen ampumiksi. Tilanne kriittinen. Suomi liittyy mukaan toiseen maailmansotaan talvisodan alkaessa 30.11.1939 Neuvostoliiton joukkojen hyökätessä Suomeen.

Käydään läpi sodan tapahtumia ja luonnetta:

Terijoen hallitus

Suomi altavastaja

Joulukuun torjuntavoitot

-> Rytin hallitus rauhanneuvotteluihin

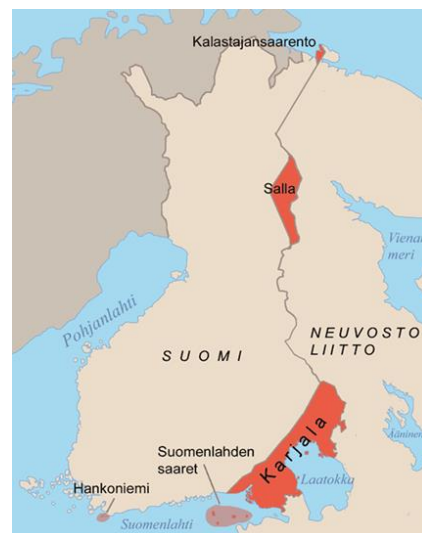
Esitellään rauhan ehdot:

Aluevaatimukset:

- Karjalankannas (mm. Viipuri ja Käkisalmi)
- Laatokan Karjala
- Sallan-Kuusamon alue
- Osa Kalastajansaarentoa
- Suomenlahden saaria

Muut ehdot:

- Hangon vuokraaminen 30 vuodeksi
- Menetetyiltä alueilta ei saisi viedä Suomeen mitään (esim. teollisuuskoneet)
- Liittoutumattomuus Neuvostoliittoa vastaan

4. Simulaatio 2:

Tehtävänanto:

Keskustelkaa Suomen päätöksestä: millä perustein Suomen tulisi jatkaa sotaa (Ryhmä Kekkonen) / myöntyä rauhanehtoihin (Ryhmä Paasikivi)?

Toteutus:

Jaetaan luokka kahteen osaan:

- Ryhmä Kekkonen saa itselleen aineiston (Liite 3.), jossa on lueteltuna perusteluita sodan jatkamisen puolesta
- Ryhmä Paasikivi saa itselleen aineiston (Liite 4.), jossa on lueteltuna perusteluita rauhan solmimisen puolesta

1. Ryhmät valmistelevat pointtejaan hallituskeskustelua varten.
2. Ryhmät keskustelevat keskenään ja pyrkivät saamaan toisen ryhmän vakuutetuksi omista perusteluistaan sodan jatkamisen/rauhan solmimisen puolesta.
3. Lopuksi aiheesta tehdään äänestys luokassa (Sotaa vai rauhaa?)

5. Purku

Miten hallitus todellisuudessa äänesti?

- Katsotaan läpi hallituksen päätöstä 5.3.1940
- (Opettajan tueksi esimerkiksi: *Sodan ja rauhan miehet* <https://areena.yle.fi/1-4195013>)
- Pohditaan oppilaille jaetun materiaalin avulla päätökseen vaikuttaneita syitä

Erosiko oppilaiden päätös todellisuudesta?

- Oppilaat ymmärtävät, että vaikka he tietävät, että rauhan solmiminen oli Suomen kannalta hyvä asia, oli vuonna 1940 kaikki vaihtoehdot tulevaisuudet vielä auki. Päätäjät joutuivat tekemään päätöksensä ainoastaan oppilaille jaetun tiedon

perusteella. Simulaatioiden aikana oppilaat saivat maistaa pienen annoksen niistä keskusteluista ja äänestyksistä, joita Suomessa käytiin talvisodan aikana

- Mitä asioita oppilaat pitivät tärkeinä keskusteluissa vs. mitä päättäjät pitivät tärkeinä?
- Mistä kyseisten tekijöiden painotus johtuu?
- Mikä olisi voinut olla ”vaihtoehtoinen historia”, mikäli sotaa olisi jatkettu? (esim. Ranskan ja Ison-Britannian tuki ei ollutkaan niin hyvin valmisteltu, kun annettiin ymmärtää.)

Miksi NL hyväksyi rauhan hyvin edenneestä hyökkäyksestä huolimatta?

- Neuvostoliitossa ei tiedetty Suomen rintamatilanteesta
- Suurvaltapolitiikka, Neuvostoliitto pelkäsi tuomitsemista
- Pelko sotaan joutumisesta länsimaiden kanssa
- Sota ei ollutkaan nopea miehitys
- Keskittyminen Saksaan
- Sai rauhassa toivotut alueet

Liitteet

Simulaatio 1. liitteet:

Liite 1.

Ryhmä Mannerheim

Miksi suostutaan aluepyyntöihin?

- Neuvostoliitto uhkaava
- Saamme meille kuuluvia alueita Karjalasta
- Haluamme rauhaa
- Hyökkäämättömyyssopimus Suomen ja Neuvostoliiton välillä
- Pelataan aikaa - Suomella aikaa valmistautua mahdolliseen tulevaan sotaan
- Pelko Saksan mahdollisesta miehityksestä
- Pelko suursodasta Suomen alueella - Sota Saksan ja Neuvostoliiton välillä
- Neuvostoliiton taloudellinen (sotateollinen ja maataloudellinen) tuki suostumuksen jälkeen
- Muuta, mitä?

Liite 2.

Ryhmä Kallio

Miksi ei suostuta aluepyyntöihin?

- Pelko siitä, että aluevaatimukset ainoastaan kasvavat
- Euroopassa jo esimerkkejä siitä, kuinka suurvallat käyttävät pienempiä valtioita pelinappuloina (Baltian maat, Tšekkoslovakia)
- Suurempi luotto Saksaan kuin Neuvostoliittoon
- Luotto muiden valtioiden tukeen (Ruotsi, Iso-Britannia, Ranska, Yhdysvallat)
- Puolueeton rauhantie
- Luottamus “viimeiseen uhkaukseen”
- Usko Neuvostoliiton “bluffaukseen”
- Ei halua luopua omista alueistaan
- Muuta, mitä?

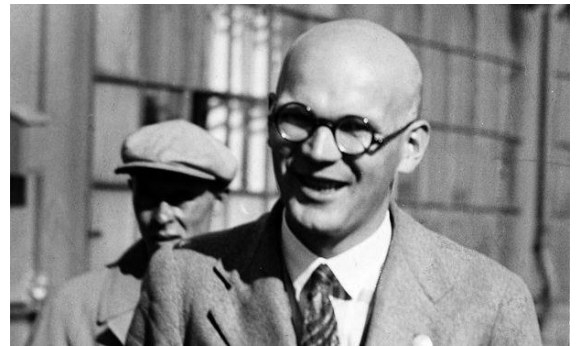

Simulaatio 2. liitteet:

Liite 3.

Ryhmä Kekkonen

- Iso-Britannia ja Ranska luvanneet jopa 35 000 miestä avuksi
- Apu kuulemma saapuu Ruotsin kauttakulun vastustamisesta huolimatta
- Apua annettu jo nyt esimerkiksi Ruotsista
- Sotilaiden lisäksi 100 kpl pommikoneita
- Länsivaltojen antama tuki pidemmällä aikavälillä (myös poliittinen apu)
- Parantamalla rintamatilannetta, myös rauhanehdot voitaisiin neuvotella paremmiksi
- Neuvostoliitto saattaisi pelätä länsiliittoutuneita
- Neuvostoliitto suostuu neuvottelemaan, tilanne ei vielä kriittinen
- Sympatiat Suomen puolella (esim. Kansainliitto, Yhdysvallat), painostaako muu maailma Neuvostoliiton rauhaan -> paremmat ehdot
- Solmimalla rauha menetetään yli 10 % maa-alueista
- Hankoniemen vuokraus luo uhkaa pitkälle tulevaisuuteen, kyseessä strategisesti tärkeä laivastotukikohta
- Muuta, mitä?

Liite 4.

Ryhmä Paasikivi

- Mitä nopeammin rauha, sitä vähemmän tappioita
- Saattaa olla viimeinen mahdollisuus rauhaan
- Rintamatilanne huolestuttava
- Välitön uhka miehityksestä katoaa
- Saapuisiko tarjottu apu, saapuisiko edes ajoissa?
- Onko tarjottu apu riittävää?
- Ruotsi kieltäytyy päästämästä joukkojaan lävitseen
- Jos sota jatkuu, mahdollisuus suursotaan Suomen alueella
- Rauhanehdot kohtuulliset, sodan jatkumisesta voi seurata itsenäisyyden menetys
- Neuvostoliitto suurvalta -> voi tehdä mitä vain, tarjoaa sentään mahdollisuuden
- Muuta, mitä?

Itsearviointilomake

1. Ymmärsitkö oppimisen tavoitteet? Mitkä tavoitteet olivat?
2. Pääsitkö oppimistavoitteisiin? Jos et, miksi?
3. Koitko osallistuvasi päätöksentekoon? Mitä parannettavaa siinä oli, mikäli puutteita löytyi?
4. Oliko päätöksenteko ryhmässänne tasa-arvoista? Mikäli ei, mitä huomioitavaa löysit?
5. Kuinka arvioisit omaa panostustasi asteikolla 1-10?

Palautetta opettajalle: